

M E M O

Aan : Raad
Van : College
Datum : 21 juni 2011
Onderwerp : Huisvesting Pieter Vermeulen Museum / Realisatie innovatie- en
informatiecentrum aan de kust

Geachte leden van de raad,

Inleiding

Uw gemeenteraad heeft bij de begrotingsbehandeling een motie aangenomen waarbij het college wordt opgeroepen duidelijkheid te verschaffen over de mogelijkheden tot herhuisvesting van het Pieter Vermeulen Museum (PVM) en daarbij inzicht te geven in het daarmee gemoeide tijdpad en kosten alsmede de dekking daarvan, zodat daarna door de raad een integrale afweging kan worden gemaakt.

De gemeente Velsen hecht belang aan het vergroten van de bewustwording van haar burgers over natuur, milieu, landschap en onze eigen invloed hierop. Dit met als doel het stimuleren van natuur- en milieuvriendelijk gedrag met als beoogd resultaat een duurzamere samenleving. In dit kader onderhoudt de gemeente een structurele subsidierelatie met het Pieter Vermeulen Museum. De subsidie bedraagt € 170.000,-- per jaar. Het PVM wordt bestuurd door vrijwilligers en heeft 2 educatief beleidsmedewerkers in dienst, samen voor 1 fte. Daarnaast zijn er vele vrijwilligers werkzaam in het museum.

Deze memo beoogt een antwoord te geven op de vraag hoe het college voornemens is de totstandkoming van een innovatie- en informatiecentrum aan de kust te faciliteren, waarin de activiteiten van het PVM een plek kunnen krijgen.

Kennisrijk Werken in Velsen

Tijdens de raadsvergadering van 14 april 2011 heeft uw gemeenteraad uit vier mogelijke visies gekozen voor de visie “Kennisrijk Werken in Velsen”. Deze visie is leidend voor het gemeentelijk beleid voor de komende jaren. De nadruk in de visie “Kennisrijk werken in Velsen” ligt op werken en ondernemen binnen de kennisrijke industrie, zowel de doorontwikkelde huidige industrieën als nieuwe initiatieven en kenniscentra op deze terreinen. Innovatie en kennisverspreiding spelen een grote rol. Belangrijk is de ontwikkeling van IJmuiden tot een stad met een

metropool karakter, aantrekkelijk als dynamische haven en avontuurlijke kustplaats. De bevolking is in 2025 gegroeid en anders van samenstelling. Werken, ondernemen, mobiliteit, ruimtegebruik en onderwijs zijn belangrijke thema's. Hieruit volgen thema's als wonen en samenleven (met name IJmuiden), toerisme en recreatie, sport, kunst en cultuur. De inzet op kunst en cultuur is met name vanuit de markt dan wel de instellingen zelf gerealiseerd, minder vanuit de gemeente.

De realisatie van de kustvisie is in 2025 afgerond. IJmuiden wordt gepromoot door de verbinding van de verschillende toeristisch aantrekkelijke locaties. Het nieuwe innovatiemuseum is één van deze locaties. Dit museum is opgezet in samenwerking met onderwijs- en onderzoeksinstellingen en gesponsord door bedrijven. Dit museum kan samenwerken met de andere musea in Velsen. Het museum toont de historie van Velsen op het gebied van industrie en haven, maar vooral ook innovatie op het gebied van luchtkwaliteit, duurzaamheid en maritiem ecologisch onderzoek. Het museum biedt een interactief programma in nauwe samenwerking met de industrie en kennisinstituten die binnen Velsen actief zijn.

De ambitie van zowel gemeente als bestuur van het PVM is om samen met partners in de gemeente en de regio een aantrekkelijk en toonaangevend innovatie- en informatiecentrum aan de kust te ontwikkelen. Het PVM stelt zich daarbij ten doel een representatieve collectie, betrekking hebbend op de natuur in het westelijk kustgebied, duurzaam beschikbaar te hebben ten dienste van informatie, educatie en onderzoek. Op dit moment trekken de tijdelijke tentoonstellingen van het PVM veel (met name jeugdige) bezoekers. De tentoonstellingen staan bekend om het doe- en ontdekarakter. Daarnaast ontwikkelt het PVM op dit moment leskisten en educatieve projecten op het gebied van natuur, milieu en erfgoed. Deze worden regelmatig uitgeleend aan scholen voor primair onderwijs. De kracht van het PVM ligt in de toegankelijkheid van de activiteiten om kinderen kennis te laten maken met de natuur. Het PVM staat in de omgeving zeer goed bekend. Iedereen die de afgelopen decennia in de IJmond is opgegroeid heeft het PVM één of meerdere malen bezocht. Een ervaring die omschreven wordt als leuk en leerzaam.

De ambitie van het PVM is om uit te groeien tot een kennis- en informatiecentrum voor het kustgebied. Dit vereist een verbreding van de te bereiken doelgroepen, naast kinderen en jongeren ook volwassenen en een innovatie van de geboden producten en diensten.

Context

Het Pieter Vermeulen Museum was tot oktober 2007 gehuisvest aan het Moerbergplantsoen. Het museum moest deze locatie verlaten in verband met de realisatie van het project Stadspark. Sinds februari 2008 is het museum tijdelijk gehuisvest in een voormalige school aan de Driehuizerkerkweg in Driehuis. Op dat moment was de herziene kustvisie al in de gemeenteraad vastgesteld. Deze heeft betrekking op de ontwikkelingen rondom het IJmuiderstrand en de Marina. In dit plan is ten zuiden van de parkeerterreinen ruimte gereserveerd voor de vestiging van functies die bijdragen aan het trekken van publiek en seizoensverlenging. Een combinatie van functies, zoals het PVM, een bezoekerscentrum van Natuurmonumenten, recreatieve activiteiten etc. is op deze plek mogelijk. De functies zijn op deze plek in het gebied gesitueerd, omdat de locatie goed bereikbaar is en het goed mogelijk is om aan te sluiten

op het voetpadenstelsel in het natuurgebied en het nabije bunkergebied, zodat een belangrijke entree voor het hele duingebied gemaakt kan worden.

De realisatie van een museum aan de kust, in het kader van de eerder door de gemeenteraad vastgestelde Kustvisie, was mede afhankelijk van toestemming van de provincie Noord-Holland. Deze toestemming is vereist in verband met het toevoegen van functies aan een buitendijks gebied. Deze toestemming is in het najaar van 2010 door de provincie gegeven en een belangrijke voorwaarde om een informatiecentrum in het gebied te realiseren.

Met het vaststellen van de Visie Kennisrijk Werken in Velsen heeft het gemeentebestuur aangegeven de totstandkoming van een innovatie- en informatiecentrum aan de kust te willen faciliteren.

Financieel kader

In de grondexploitatie van het project Stadspark is een gelimiteerde bijdrage opgenomen voor de herhuisvesting van het PVM. Daarnaast was een bijdrage van een 1 miljoen in de Reinuniegelden gereserveerd voor de nieuwe huisvesting van het PVM. Bij de begrotingsbehandeling 2011 is besloten de nog niet bestede middelen uit deze reserve (waaronder de middelen voor de nieuwbouw van het PVM) aan te wenden om kapitaalgoederen vervroegd af te schrijven. Dit betekent dat de urgentie om partners te vinden die kunnen bijdragen aan zowel bouw als exploitatie van het beoogde innovatie- en informatiecentrum noodzakelijk is geworden. Dit past ook in de vastgestelde visie: de gemeente brengt partijen bijeen, legt relaties en verbindingen, initieert overleggen en zet zich in voor nauwe regionale samenwerking.

Externe partijen

Voor wat betreft de samenwerking in het innovatie- en informatiecentrum kan gedacht worden aan de volgende externe partijen. Deze partijen houden zich allen bezig met activiteiten op het gebied wind, kust, haven, water en erfgoed.

- Zee- en havenmuseum en Bunkermuseum
- Natuurmonumenten (informatiepunt noordelijk gedeelte van het Nationaal Park Zuid-Kennemerland)
- Kenniscentra op het gebied van zee, kust en bedrijven
- Archeologische werkgroep / Historische Kring Velsen
- Musea in de regio
- (Hoger) onderwijs
- Bedrijfsleven (Staal-, haven- en windenergiebedrijven, offshore).

Één van de doelen van het Nationaal Park is om haar bezoekers te informeren over het beheer en de biodiversiteit. Er is een project gestart om deze informatievoorziening te moderniseren. De bedoeling is dat er een nieuw centraal bezoekerscentrum wordt gerealiseerd aan de overkant van de huidige locatie de Zandwaaier: het Koevlak in Overveen. Daarnaast worden twee nieuwe informatiepunten ingericht bij het Kennemerstrand en op buitenplaats Elswout.

Het Nationaal Park Zuid-Kennemerland heeft een provinciale subsidie ontvangen voor de inrichting van het centraal bezoekerscentrum en de twee informatiepunten. Zij hebben het afgelopen jaar gewerkt aan een masterplan voor de inrichting van deze informatiepunten. Voor het informatiepunt in IJmuiden is Natuurmonumenten de trekker. Uiterlijk 2013 moet er een start zijn gemaakt met de ontwikkeling om de subsidie definitief te ontvangen. De gemeente Velsen kan inhoudelijk aansluiten bij deze ontwikkelingen.

Beoogde inhoud van het kustinnovatie en –informatiecentrum

De kust is het meest dynamische deel van Nederland. Het kustgebied is fysiek, sociaal en economisch in beweging. Mensen maken gebruik van dit gebied om te leven, wonen, werken en recreëren. Het Kustinformatiecentrum heeft daarom een breed perspectief en onderscheidt verschillende thema's, bijvoorbeeld duurzaamheid/ energie, klimaat, watermanagement, haven, scheepvaart, industrie, visserij, offshore, geologie en archeologie etc.

Het Kustinformatiecentrum laat zien hoe veranderingen van het klimaat hun weerslag hebben op de kustlijn flora en fauna, en onze leefwijze. Het toont hoe de klimaatverandering elders werkt en hoe daarop gereageerd wordt. Het geeft ruimte om te beleven hoe het is om in de kuststreek van Nederland te leven van de prehistorie tot het heden. Dit betekent dat er ook historische vondsten ten toon kunnen worden gesteld.

Kustgebieden zijn ideale vestigingsplaatsen voor industriële bedrijvigheid. Er wordt getoond hoe economie en natuur met elkaar kunnen samengaan. Het gebied rond het Kennemermeer biedt het centrum veel mogelijkheden om de belangrijke taak (bewoners en bezoekers - jong en oud - van Velsen te informeren over en te laten recreëren met natuur en milieu) uit te voeren.

Daarnaast biedt het centrum wellicht commerciële mogelijkheden voor ondernemers die kunnen bijdragen aan de aantrekkelijkheid van het gebied. Het informatiecentrum heeft veel wisselende tentoonstellingen, activiteiten en symposia, waardoor herhaalbezoek wordt gestimuleerd. Bij de tentoonstellingen staan "beleving" en "doen" (werkplaats) centraal. Dat betekent dat de informatieoverdracht op een moderne, interactieve wijze plaatsvindt. Zo ervaart de bezoeker bijvoorbeeld hoe duinen ontstaan, kusten zich ontwikkelen en vegetatie tot stand komt.

Het Kustcentrum verstrekt niet alleen informatie, maar verleidt bezoekers ook tot deelname aan seminars en workshops. Zo kan gedacht worden aan een workshop voor groepen bezoekers of schoolklassen in het maken van gerechten van zeegroenten. Bij het ontwerp van het gebouw worden alle ecologische mogelijkheden onderzocht. Het gebouw is energieneutraal en heeft een voorbeeldfunctie voor duurzaam bouwen. Een deel is vrij toegankelijk met een gezamenlijke balie die wordt bemand door de verschillende organisatie in het pand. Het gezamenlijk doel is een grotere toestroom van bezoekers op gang te brengen die geïnteresseerd zijn in de kust en alles wat zij te bieden heeft.

Actiepunten

Voor de realisatie van het beoogde innovatie- en informatiecentrum moet een projectplan worden opgesteld waarin de mogelijke bijdrage (zowel inhoudelijk als

financieel) aan dit centrum van alle denkbare partijen wordt onderzocht en uitgewerkt. Indien voor de realisatie van het centrum aanvullende gemeentelijke financiering nodig is, kan hierover bij de Voorjaarsnota 2012 een besluit worden voorgelegd aan de raad.

Het opstellen van het projectplan zal worden meegenomen in het uitvoeringsprogramma van de visie Kennisrijk werken in Velsen. Het opstellen en uitvoeren van een dergelijk projectplan vereist extra capaciteit en specifieke expertise die niet binnen de gemeente beschikbaar is. Er zal daarom een opdracht worden geformuleerd om deze expertise in te huren.

Als bijlage bij deze notitie is een stappenplan toegevoegd dat gevolgd zou kunnen worden om een informatiecentrum aan de kust te realiseren. Dit stappenplan is in een aantal sessies samen met het PVM en Natuurmonumenten opgesteld en kan als basis dienen voor de opdrachtformulering en de acties die de komende tijd moeten worden uitgevoerd.

Conclusie

In de Visie op Velsen 2025 wordt de totstandkoming van een innovatie- en informatiecentrum aan de kust beschreven. De missie, doelstellingen en activiteiten van het PVM passen goed in dit nieuwe centrum. Nu ook de provincie groen licht heeft gegeven voor het realiseren van een museum, vooruitlopend op de realisatie van de overige onderdelen van de kustvisie, kunnen de plannen verder worden ontwikkeld. Voorgesteld wordt daarom om opdracht te verlenen aan een externe projectleider voor het opstellen en uitvoeren van een projectplan voor de realisatie van een innovatie- en informatiecentrum aan de kust.

Tegelijkertijd zal de tijdelijke huisvestingssituatie van het PVM in Driehuis worden verbeterd. Dit om de periode tot de realisatie van het nieuwe centrum te overbruggen. Hierover wordt uw raad door middel van een collegebericht geïnformeerd.

Tijdpad

Activiteit	Wie	Wanneer
Behandeling raadsvoorstel in B&W	College	21 juni 2011
Informatieve raadsessie	Raad/Portefeuillehouder/PVM	21 juli 2011
Opdrachtformulering innovatie- en informatiecentrum	Portefeuillehouders Cultuur en Kustvisie / afdelingen Maatschappelijke Ontwikkeling / Gebiedsontwikkeling	September 2011
Vastleggen projectorganisatie	Projectleider	Oktober 2011
Afronden projectplan	Projectleider	Voorjaar 2012
Go/no go besluit om over te gaan naar de ontwikkelfase	College/Raad	Medio 2012